

Predstavitev Sveta Krajevne skupnosti

Po jesenskih lokalnih volitvah smo se konec oktobra 2010 v Družbenem domu v Stopičah, kjer je sedež krajevne skupnosti, sestali izvoljeni predstavniki vseh trinajstih vasi, ki sestavljajo našo KS.

V svetu krajevne skupnosti so:

Marija Šega,
Brezovica pri
Stopičah

Marija Becele,
Črmošnjice

Ludvik Prosenik,
Dol. Težka voda

Alojz Golob,
Gor. Težka voda

Martin Škufca,
Hrib pri Orehku

Vinko Turk,
Hrušica

Slavko Malnar,
Mali Orehek

Anton Klemenčič,
Pangrč Grm

Miroslav Klobučar,
Pleberk

Franc Udovč,
Stopiče

Vera Splichal,
Šentjošt

Tomaž Slak,
Vel. Orehek

Hermína Mežnar,
Verdun

Alojz Golob,
predsednik KS
Stopiče

Franc Udovč,
podpredsednik

Miroslav Klobučar,
podpredsednik

Karolina Šeruga,
tajnica (Stopiče)

Podpisnika računov
sta predsednik,
v njegovi
odsotnosti pa še
podpredsednik ali
tajnica.

Popotnica našemu glasilu

Pred vami je prva številka Stopiškega bisera, glasila krajevne skupnosti Stopiče. Bajе je v tem delu Podgorja že dolgo tlela želja po lastnem glasilu, vendar se do danes ni uresničila. Pred dve-ma mesecema pa smo na ustanovnem sestanku sveta Krajevne skupnosti Stopiče sprejeli sklep o nastanku glasila, Vera Splichal pa ob pomoči Maria Murka določili za izpeljavo naloge.

Čas je zlato, zato smo šli v akcijo, se dogovorili o vsebini, določili datum izdaje in naše glasilo je tu: začetniško nerodno, še močno vitko, vendar upamo, da bo iz številke v številko boljše, zrelejše.

Glasilo je brezplačno in ga bodo prejeli v vseh šeststotih gospodinjstvih naše KS. Želja uredništva je, da bi Stopiški biser izšel štirikrat letno, kar pa je žal vezano na denar, zato bomo v bodoče morali pridobiti sponzorje, ki nam bodo pomagali ohraniti glasilo pri življenju.

Glavni namen tega glasila je informiranje krajanov o vseh dejavnostih KS, pa tudi prikaz življenja in pomembnejših dogodkov v vseh naših trinajstih vaseh. S prebiranjem glasila se bodo meje med vasmi razblinile, saj vsak rad prebere,

kaj se dogaja v bližnji in daljni okolici. Seveda si v uredništvu močno želimo, da bi glasilo vzeli za svojega in tudi vi kaj napisali o zanimivostih ali težavah okrog vas, kajti le na ta način bo zaživelo. Za vaše pripombe, vprašanja bo namenjen poseben kotichek in veseli bomo, če bo stalno zapolnjen.

Vsak začetek je težak. V uredništvu se ne bojimo, da nam bi zmanjkalo tem za pisanje, saj nam življenje vsak dan prinese kakšno presenečenje, spremembo. Veliko je novosti, zanimivosti, volje do dela in pisanja nam ne manjka, zato upamo, da bo naše glasilo še dolgo, dolgo prihajalo k vam in postalo del našega življenja.

Tako, led je prebit, glasilo je na vaši mizi, vsi skupaj mu želimo, da bi bil dolgo med nami in, če mu bodo okoliščine naklonjene, naj preraste v kaj večjega, stalnejšega.

Ob bližajočih božično novoletnih praznikih vam želim veliko dobrega, naj sreča, dobrot, ljubezen in mir najdejo pot do vašega srca, kajti življenje je prekratko in predragoceno, da bi v njem kraljevalo kaj drugega.

Urednica
Vera Splichal

Dragi krajan in krajanke Krajevne skupnosti Stopiče!

V iztekajočem letu smo zadovoljni z našim delom, ki smo ga opravili bodisi po planu ali izven plana. Največ smo se angažirali okoli začetka gradnje športne dvorane pri Osnovi šoli v Stopičah in okoli spremljajoče infrastrukture: vodovo, meteorne vode, ureditev kanalizacije, ureditev ceste. Druga velika investicija je bila obnova strehe na družbenem domu v Stopičah, rekonstrukcija ceste Dolnja Težka voda in javne poti Hrušica – Murnov mlin proti Pangrč grmu, ureditev pokopališča v Stopičah,

asfaltiranje manjših odsekov dovoznih poti, vzdrževanje makadamskih poti, sofinanciranje društev naše krajevne skupnosti in še bi lahko našteval dela, ki so zajeta v program Krajevne skupnosti Stopiče.

Upam, da bo prihajajoče leto prav tako uspešno in da bomo realizirali zastavljene cilje.

V letu 2011 vam želim veliko duševnega miru in zdravja, veliko radosti in strpnosti!

Predsednik Sveta KS Stopiče
Alojz Golob

OTVORITEV CESTE V HRUŠICI - Dne 24. 10. 2010 je bila slovesna otvoritev ceste v Hrušici

Športna dvorana v Stopičah bo!

Ko so v prvi polovici leta prišle vesti iz prostorov novomeške občine o gradnji športne dvorane v Stopičah, smo mnogi zmajevali z glavo čes, zopet prazne obljube kot že desetletja poprej. Naši pogledi so se v preteklosti premnogokrat ustavljali na nasmejanih obrazih politikov in počasi smo izgubljali zaupanje vanje. Kar nekako odahnilo smo si 7. septembra letos ob položitvi temeljnega kamna športne dvorane v Stopičah.

Julija sta župan Mestne občine Novo mesto Alojzij Muhič in predsednik uprave družbe CGP Marjan Pezdirc podpisala pogodbo o gradbeno-obrtniških in instalacijskih delih, vredno dobra 2,7 milijona evrov in kmalu zatem so ob stopiški osnovni šoli zabrnili stroji. Od skupne vrednosti investicije 4,5 milijona evrov je v proračunu za leto 2010 novomeška občina že zagotovila 1,4 milijona. V proračunu za prihodnje leto bo prav tako namenila nekaj sredstev, računa pa še na pomoč države iz Ministrstva za šolstvo in šport. Gradnjo telovadnice naj bi po besedah Marjana Pezdirc končali poleti prihodnje leto. Prostori za športno vadbo bodo prav gotovo zelo prav prišli stopiškim osnovnošolcem, saj so edini v občini, ki telovadnice še nimajo. Kljub temu pa dosegajo vidne uspehe v vseh športih, še posebej v igrah z žogo. Tudi predsednik ženskega rokometnega kluba Krka mag. Franci Bačar izraža zadovoljstvo ob bodoči novi pridobitvi in dodaja, da so že pred 40-imi leti tu živeče osnovnošolke postale državne prvakinje.

V telovadnici bo večji vadbeni prostor s površino velikega rokometnega igrišča, kar bo omogočalo igranje rokometnih tekem

na državni ravni. Hkrati bo imelo to igrišče možnost troprekatne predelitve. Na igrišču bo možna postavitve skloppljivih košev za košarko z neto višino stropa 7,5 metra. Tudi plezalna stena naj ne bi manjkala v višino do 650 cm v kotu male dvorane. Večja dvorana bo imela na tribunah 220 sedežev. V telovadnico bo možno vstopati skozi dva vhoda. Skozi vhod za gledalce bomo prišli ob ploščadi pri avtobusni postaji, tekmovalci bodo vstopali nadstropje višje ob cesti proti šoli. Parkirišče bo omogočalo 42 parkirnih mest.

Dva pravokotna volumna, povezana s poševno streho, bosta sestavljala celoten kompleks. Kabinet,

dvigalni jašek, komunikacije, kurilnica in prezračevanje bodo umeščeni v zgornjem volumnu. Glavni vhod za obiskovalce bo v pritličju, prav tako garderobe, sanitarije, prostor za rekvizite, spravilo orodja, trafo postaja in lokal. Nadstropje nad tem bo klubski prostor, sodniška soba, galerija, sanitarije in kurilnica v povezovalnem delu.

Dela na gradbišču povzročajo ogromno hrupa, dvignjenega prahu, tresenja tal, motenj prometa, zato izvajalci del in investitorji pozivajo vse neposredno udeležene ljudi k strpnosti in pomoči, da se športna dvorana zaključi na čim manj močnej način in v dobrobit vseh.

Mario Murko

Katera društva delujejo v našem okolju?

Zelo aktivna so naslednja društva: upokojensko, gasilsko, lovsko, vinogradniško, športno in rdeči križ.

Morda bi razmislili tudi o ustanovitvi aktiva žena in turističnega društva, saj ravno slednja dva dosegata v posameznih KS izredne rezultate.

V naslednjih številkah Stopiškega bisera bomo kaj več napisali o posameznih društvih in njihovih uspehih.

V naši KS obratuje tudi ambulanta

Preveč holesterola, sladkorja, previsok pritisk. Marsikdo od nas je prav bogat z vsem tem. Ker pa vse to vodi k različnim boleznim, je prav, da te nadloge nadzorujemo.

Tako je v družbenem domu v Stopičah organizirana **vsako prvo sredo v mesecu med 17. in 19. uro** ambulanta, v kateri vam bodo vzeli vzorec krvi in jo analizirali na vsebnost holesterola, sladkorja in izmerili pritisk. Splača se potruditi in priti na pregled, saj boste na ta način najbolje poskrbeli za svoje zdravje, saj kot pravijo: »*Boljša preventiva kot kurativa.*«

Končni izgled nove športne dvorane

VAŠI PREDLOGI IN VPRAŠANJA

V tej rubriki pričakujemo vaše predloge, vprašanja, kritiko, pohvale, pač vse, česar se boste domislili v zvezi z življenjem v naši KS.

Seveda za to številko Stopiškega bisera še ni vaših prispevkov, zato vam uredništvo predlaga, da do naslednje številke pošljete imena oseb, ki bi »zagnale« aktivno ženo in turistično društvo.

V naših Črmošnjicah živi in ustvarja vsem poznan pesnik **Jure Murn**. Seveda naše glasilo ne sme mimo njegovih stvaritev, zato smo ga poprosili za njegove pesmi in misli. Prijazno se je odzval vabilu in nam poslal cel kup zanimivih misli in globokih pesmi.

Božični večer

*Naj božični večer
prinese vam mir!
Naj blažena noč
nakloni vam moč,
da v novem letu
v poletu
osvojite vse,
kar dobro je,
vse dalje in višine,
vso lepoto, ki ne mine!*

Izdana zvestoba

*Ena svinjarica je živela.
Enga prasca je imela.
Skrbno ga je redila.
Vsa se mu je posvetila.*

*Ob času vsakega obroka,
ga je crkljala, kot otroka.
Prasec je na lastno pest
sklenil ji ostati zvest.*

*V zimskem jutru klavca
srečal prasec je hinavca.
In že je svinjarice hči
prestregla v skledo kri.*

*Od kod naj ve naivno prase,
da gre človeku za klobase,
da več kot prasca bi ugonobil,
da na teži svoji bi pridobil.*

Utrinki življenja in dela OŠ Stopiče v letu 2010

Bliža se konec koledarskega leta, z njim analize opravljenega dela in načrti za novo obdobje. Šola zgledno sodeluje s Krajevno skupnostjo Stopiče. Razveselili smo se povabila, da se predstavimo v prvi številki glasila Stopički biser.

Od poletja 2010 je v teku velik projekt izgradnje telovadnice pri OŠ Stopiče za katerega si je prizadevalo sedanje in prejšnje vodstvo šole in predsedniki vseh treh krajevnih skupnosti, ki sodijo v šolski okoliš OŠ Stopiče. Z izgradnjo telovadnice bo šola pridobila pogoje za izpolnjevanje predmetnika devetletne osnovne šole.

V tem šolskem letu obiskuje našo šolo 229 učencev od 1. do 9. razreda devetletke, skupaj s podružničnima šolama pa 296 učencev. Naša posebnost je, da imamo pri šoli vrtec, v katerega je vključenih 101 otrok. Vrtec pri šoli predstavlja veliko prednosti: zaledje za šolo, poznavanje učencev in zaposlenih, koriščenje skupnih prostorov (jedilnica, knjižnica, vadbeni prostor, zbornica...), zagotavljanje daljšega slovalnega časa, izmenjava oziroma dopolnjevanje obveznosti,...

Učenci imajo možnost izbire predmetov v tretjem triletju, poleg rednih predmetov obiskujejo izbirne predmete kot so nemščina, francoščina, šah, šport za sprostitev, računalništvo, načini prehranjevanja, izbrani šport rokomet in nogomet. Za razvijanje interesnih področij delujejo na šoli različni krožki, npr. taborniški, oblikovalni, okoljski, rokometni, pravljčni, lutkovni krožek, vesela šola, judo, OPZ, Orff in drugi.

Z različnimi popoldanskimi in sobotnimi delavnicami je poskr-

bljeno za nadarjene učence naše šole, ki lahko nadgrajujejo in širijo svoja vedenja in spoznanja na področju matematike, kemije, fizike, angleščine, tehničnem, likovnem in drugih področjih.

Učenci se udeležujejo številnih tekmovanj, na katerih dosegamo dobre rezultate. Tako na zgodovinskih tekmovanjih, na področjih fizike, astronomije, logike, kemije, biologije in matematike, kot na tekmovanju za Cankarjevo priznanje in pri Veseli šoli. Čeprav nimamo dobrih pogojev za športno vzgojo, se udeležujemo športnih tekmovanj, s katerih skoraj vedno prinesemo v šolo pokal in priznanja za dobro uvrstitev.

V sklopu razširjenega programa izvajamo številne projekte. V okviru EKO PROJEKTA smo postali EKO ŠOLA in pridobili eko zastavo. 19. aprila 2006 smo imeli slovesno zaprisego, da bomo še naprej upoštevali in ureničevali zahteve eko šole, skrbeli za čisto, neonesnaženo naravo in ločevali odpadke. Načrtujemo tudi pripravo vodne učne poti, saj imamo v bližnji okolici precej vodnih izvirov.

Sodelujemo pri projektu EVROPSKA VAS, v okviru katerega smo spoznali številne evropske države, Belgijo, Češko, Avstrijo, Španijo, Francijo, Malto, Grčijo idr., predstavljamo pa jih vsako leto ob dnevu Evrope v Dolenjskih Toplicah.

V projektu MAVRIČNA ŠOLA s toplimi in živahnimi barvami skrbimo za lepši izgled šole in njenih prostorov, v katerih se mi in naši obiskovalci prijetneje počutimo. Vsako leto sodelujemo tudi na turistični tržnici, v okviru projekta PO POTEH TRDINOVIH BAJK IN POVESTI smo želeli obuditi in osvežiti stare sprehajalne poti in vzpodbuditi dogajanja na področju turizma v našem kraju.

Učenci so bili uspešni na številnih področjih. Uspehe smo dosegali ob razvijanju vrednot naše šole zapisanih v vzgojnem načrtu šole, predvsem pa ob medsebojnem spoštovanju, strpnosti, poštenju, pravičnosti, izgrajevanju otrokove pozitivne samopodobe in samozavesti, medsebojni pomoči, prijaznosti in zdravem načinu življenja. Strokovni delavci so se trudili zagotavljati kakovostno splošno izobrazbo vsem učencem, ki jim bo omogočala nadaljnjo izobraževalno in poklicno pot s poudarkom na usposobljenosti na vseživljenjskem učenju. To pa še daleč ni vse. Če želite izvedeti še kaj več, vas prijazno vabimo na prireditve v OŠ Stopiče.

Snovalcem glasila KS Stopiče želimo uspešno delo pri predstavljanju uspehov in težav krajanov v sliki in besedi. Vsem krajanom pa zdravo, mirno in uspešno leto 2011. Srečno.

Ravnateljica,
mag. **Mateja Andrejčič**

Voda s Črpališča Stopiče

Bilo je nekoč

Gradnja vodovoda Stopiče-Novo mesto se je pričela v prvih mesecih dvajsetega stoletja, namenu pa so ga predali tri leta kasneje avgusta 1903. Med prvo svetovno vojno so za pogon črpalke v Črpališču Stopiče vgradili staro lokomotivo, ki so jo 1921-ega leta ob elektrifikaciji Stopič zamenjali z elektromotorjem. Po drugi svetovni vojni je bil obnovljen daljnovod visoke napetosti in vgrajena centrifugalna črpalka zmogljivosti 13 l/s. Leta 1953 so izboljšali pretočnost vodovoda, zgradili novo zajetje v Stopičah in dva rezervoarja prostornine 425 m³ vode. Leta 1975 se je z odprtjem črpališča Jezero v Družinski vasi razbreme-

nilo stopiško črpališče, ki je tako postalo drugo po količini načrpane vode na Dolenjskem.

In danes...

Na Črpališče Stopiče je danes priključenih 14.000 uporabnikov. Oskrbuje območje desnega brega Novega mesta od Srebrnič, Podgrada, Dolža, naše krajevne skupnosti, do Velikega Slatnika in Križ. Dolžina vodovodnega omrežja v sistemu Stopiče znaša 137 km, nanj je priključenih 3.500 objektov. Na črpališču sta narejeni dve vrtini z globino 200 metrov, voda se črpa iz globine nekaj več kot 100 metrov. Izdatnost prve vrtine je 19 l/sek, pretok druge pa 8 l/sek, kar skupaj predstavlja 27 lit/sek. Na razpolago je tudi povr-

šinski vodni vir iz starega zajetja (ob mlinu) z izdatnostjo 48 l/s, vendar je kakovost omenjenega vira odvisna od vremenskih razmer, saj postane voda v času obilnejših padavin motna. Za še višjo kakovost pitne vode načrtuje novomeška Komunala izgradnjo ultrafiltrirne naprave na zajetju Stopiče, ki bo trajno odpravila težavo povečane motnosti. Projektna dokumentacija je izdelana, projekt pa bo delno financiran tudi iz evropskih sredstev.

Pijemo dobro vodo

Na površje voda vstopa s temperaturo 11 stopinj celzija in spada med srednje trde vode. V sodelovanju z Zavodom za zdravstveno varstvo Novo mesto opravlja Komu-

nala nadzor nad kakovostjo pitne vode na vodovodnem sistemu Stopiče. Letos so za potrebe mikrobioloških in fizikalno kemijskih analiz pri uporabnikih odvzeli 107 vzorcev vode. Potrditev zdrave vode in dobre za uživanje sta 102 primerne vzorca, le 5 jih je bilo neustreznih zaradi mikrobiološkega in ne kemijskega izvora. Kot pravi Istok Zorko, vodja sektorja Vodooskrba na Komunali Novo mesto, ima Slovenija z redkimi izjemami zelo kakovostno vodo v vodovodnem omrežju. Dnevno jo kontrolirajo neodvisni laboratoriji, dostopna je praktično vsepovsod, njena cena pa je celo 1000-krat nižja od vode v plastenkah na trgovskih policah.

Mario Murko

Božični kruh in stari običaji

Nekoč, ne tako daleč nazaj, je bila beseda kruh nekaj svetega, nedotakljivega. Danes pa se ob vsej tej poplavi različnih oblik, barv in okusov kruha ta pomen kar razblini.

Pa vendar. Bliža se Božič, praznik družine in s tem tudi kruha. V različnih slovenskih pokrajinah je imel različna imena: poprtnik, popdrtnik, poprtnjak, božičnik, župnik, mižnik, pomižnik, močni kruh. Gospodinje so ta kruh okrasile s ptički, križi, cvetjem, figuricami iz testa ali pa nanj postavile celo majhne jaslice. Rezanje božičnega kruha je bil zelo slovesen dogodek, kos tega kruha je dobil vsak član družine, pa tudi živina. Ti koščki naj bi jih varovali pred zlom.

Sto in stoletna izročila se pri pripravah na praznovanje Božiča razlikujejo od kraja do kraja, povsod pa so določili, kako je treba pripraviti božično mizo, kakšen mora biti božični obredni kruh, na vsak način pa so se morali pustiti tepežkati, saj naj bi šiba nosila življenjsko moč; obvezno pa

so takrat po vseh domovih imeli skodelico kalečega žita, ki je s svojo rastjo dokazovalo, da narava ni umrla, da je v žitnem zrnju še vedno življenjska moč, ki bo spomladi zopet vzklila.

S praznovanjem Božiča je bilo včasih povezanih veliko šeg in nasvetov. Tako so po vseh slovenskih pokrajinah poznali šego, da so dekleta na božični večer prinašale drva iz drvarnice v hišo. Njihovo parno število je pomenilo, da si bodo prihodnje leto našle ženina.

In kakšni so bili božični nasveti?

- Na Božič ne jej jabolok, da ne boš dobil lišaja
- Na božično noč naj v hiši gori vso noč vsaj ena lučka
- Pametno je, da na božično noč daš pod prt nekaj denarja, pa ti ga naslednje leto ne bo primanjkovalo

Tako, tudi jaz se pridružujem božično novoletnemu vzdušju in vsem želim, da bi si spekli svoj božični kruh in ga delili s svojimi najdražjimi, vsem dekletom želim parno število drv, prav vsem pa, da bi se denar pod vašim prtom namnožil in doprinesel k večjemu blagostanju, zdravju in zadovoljstvu.

Vera Splichal

Kako je Stopiče dobilo svoje ime

Po nekaterih ustnih virih ime Stopiče izhaja iz časov turških vpadov, ko se je grof Janez Lovrenc Paradeiser, lastnik gradu Poganci, spustil v boj s Turki. Paradeiser je boj počasi že izgubljal saj je bil njegov konj že smrtno ranjen, Turkom pa je že stopilo v glave, da so zmagovalci. Ob praznovanju zmage so se znesli nad podobo Marije, ki je visela na hrastu (ali na bukvi), kjer danes stoji stopiška cerkev. Turški osvajalec je opit od zmage izbil to sliko na tla, ni pa posvečal pozornosti sršenom, ki so se skrivali za to sliko. Ti so se z vso naglico spustili nad prepotene konje turških vojakov in s tem tudi pregnali tuje agresorje. Grof Paradeiser je v zahvalo temu dogodku in ob ohranitvi svojega življenja leta 1709 na tem mestu dal postaviti cerkvico. Slika grofa Paradeiserja, ki je bil v smrtni nevarnosti, visi v župnijski cerkvi v Stopičah. Ohranilo pa se je tudi ime **Stopiče** (sršenov *sto piči*).

Mario Murko

					ZAMAŠEK V ŽILI	PRIPAD. MONAR-	OPOJ-NOST	PREBIV. KITAJSKE	OČE (STAR.)	KAR JE RES, ... RES
				MIR						
				POKON. OPORNIK						
SREČNO NOVO LETO		NEMŠKI PISATELJ IN FILOZ.	TRDNOST AVTOMO. DIRKA							
									NORDIJ. BOŽANSTVA	NOČ IN ...
STRMA PODOLG. VZPETINA							ŽALOST			
PREMIK PREDMET NA RAZD.							NANUT ANTON			
SODOBNIK KELTOV					SLOV. POLITIK (JELKO)					